

PIATKOWSKI

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 9 mars 2006 *

I mål C-493/04,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Gerechtshof te 's-Hertogenbosch (Nederländerna), genom beslut av den 9 juni 2004 som inkom till domstolen den 1 december 2004, i målet

L. H. Piatkowski

mot

Inspecteur van de Belastingdienst grote ondernemingen Eindhoven,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Rosas samt domarna J. Malenovský (referent) och J.-P. Puissochet,

generaladvokat: F.G. Jacobs,
justitiesekreterare: R. Grass,

* Rättegångsspråk: nederländska.

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som har avgetts av:

- Nederländernas regering, genom H. Sevenster och C. Wissels, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom D. Martin och P. van Nuffel, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 17 november 2005 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- ¹ Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 48 och 52 i EG-fördraget (nu artiklarna 39 EG och 43 EG i ändrad lydelse) samt artikel 14c b i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i ändrad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1), i dess lydelse enligt rådets

förordning (EG) nr 1606/98 av den 29 juni 1998 (EGT L 209, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71).

- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan L.H. Piatkowski och Inspecteur van de Belastingdienst grote onderneming Eindhoven (inspektör på enheten för stora företag på skattemyndigheten i Eindhoven) (nedan kallad Inspecteur) med avseende på fastställandet av beräkningsgrunden för de avgifter som L.H. Piatkowski skall betala till det nederländska systemet för social trygghet.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

- 3 I artikel 13.1 i förordning nr 1408/71 föreskrivs följande:

"Om något annat inte följer av artiklarna 14c och 14f skall personer för vilka denna förordning gäller omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat. ..."

- 4 I artikel 14c fastställs särskilda regler för personer som samtidigt är anställda inom en medlemsstats territorium och egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium.

- 5 Enligt artikel 14c b skall en person som samtidigt är anställd inom en medlemsstats territorium och egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium, i de fall som anges i bilaga VII till förordningen, omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium han är anställd, och av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium han är egenföretagare.
- 6 Bland de fall som anges i bilaga VII till förordning nr 1408/71 då en person omfattas av lagstiftningen i två medlemsstater samtidigt återfinns i punkt 1 det fallet när en person är egenföretagare i Belgien och anställd i en annan medlemsstat.

Den nationella lagstiftningen

- 7 Enligt artikel 6.1 b i den allmänna nederländska ålderspensionslagen (Algemene Ouderdomswet) är en i landet ej bosatt person som är skyldig att betala skatt på inkomst av tjänst i Nederländerna försäkrad av samma lag. Detsamma följer av övrig lagstiftning om socialförsäkringar, nämligen den allmänna lagen om familjeförmåner (Algemene Kinderbijslagwet), den allmänna efterlevandelagen (Algemene Nabestaandenwet) och den allmänna sjukförsäkringslagen (Algemene wet bijzondere ziektekosten).
- 8 Uppbörden av socialavgifterna regleras i Nederländerna av lagen om finansiering av social trygghet (Wet financiering volksverzekering) (nedan kallad WFV).

- 9 Av artikel 6 WFV följer:

”Den försäkrade är skyldig att betala avgifter för socialförsäkringen.”

- 10 Av artikel 7 i samma lag följer:

”Socialavgifterna skall beräknas utifrån den skattskyldiges bruttoinkomst i landet.”

- 11 I enlighet med artikel 8 WFV skall med bruttoinkomst förstås den beskattningsbara inkomsten eller den beskattningsbara inkomsten i landet i den mening som avses i den nederländska inkomstskattelagen (Wet op de inkomstenbelasting) (nedan kallad WIB).
- 12 I enlighet med artikel 49.1 c.4 WIB skall inkomst av fordringar mot ett bolag med säte i Nederländerna medräknas i den beskattningsbara inkomsten i landet om den som mottar dessa inkomster har ett betydande intresse i det bolaget i den mening som avses i artikel 20 a i samma lag, och detta intresse inte utgör del av bolagets tillgångar.

Twisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 13 L.H. Piatkowski, som är nederländsk medborgare, är sedan år 1996 bosatt i Belgien, där han är verksam som företagsledare. Denna verksamhet betraktas enligt belgisk lagstiftning om social trygghet som egenföretagande.

- 14 L.H. Piatkowski arbetar även som direktör på Vanderheide Beheer BV, ett bolag med begränsat ansvar för bolagsmännen (nedan kallat Vanderheide), med säte i Nederländerna. Vanderheide är ett helägt dotterbolag till ett belgiskt bolag vars aktier ägs av L.H. Piatkowski och hans maka med 50 procent var. Denna verksamhet betraktas enligt nederländsk lagstiftning om socialförsäkringar som verksamhet som anställd, och år 1998 erhöll L.H. Piatkowski lön härför, vilken var skattepliktig i Nederländerna.
- 15 L.H. Piatkowski har en fordran mot DuvedeC BV, ett bolag med säte i Nederländerna, som till 41 procent ägs av Vanderheide. År 1998 erhöll L. H. Piatkowski ränta på denna fordran (nedan kallad den omtvistade räntan), vilket belopp medräknades i beräkningsgrunden för hans bruttoinkomst det året.
- 16 L.H. Piatkowski ifrågasatte att den omtvistade räntan medräknades i beräkningsgrunden och framställde klagomål hos Inspecteur. Den dithörande avgiften fastställdes emellertid genom beslut av den 17 mars 2000. L.H. Piatkowski väckte därvid talan vid Gerechtshof te 's-Hertogenbosch och hävdade i synnerhet att rätten att uppbära avgifter på den omtvistade räntan i enlighet med förordning nr 1408/71 tillföll Konungariket Belgien, eftersom det var i den staten som han var bosatt.
- 17 Då Gerechtshof te 's-Hertogenbosch fann att rimligt tvivel förelåg beträffande huruvida uppbörden av de nederländska socialavgifterna på den omtvistade räntan var förenlig med gemenskapsrätten, beslöt den att förklara målet vilande och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Utgör gemenskapsrätten, och i synnerhet rätten till fri rörlighet samt bestämmelsen i artikel 14c b i förordning nr 1408/71 ..., hinder för Nederländerna att uppbära socialavgifter på ränta som ett bolag med säte i Nederländerna har betalat till en

person bosatt i Belgien, som enligt artikel 14c b jämförd med punkt 1 i bilaga VII till förordning nr 1408/71 omfattas av såväl den nederländska som den belgiska lagstiftningen om social trygghet?”

Prövning av tolkningsfrågan

- 18 Av tolkningsfrågans lydelse jämförd med skälen till beslutet om hänskjutande framgår att Gerechtshof te 's-Hertogenbosch har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 48 i fördraget, vilken avser fri rörlighet för arbetstagare, och artikel 52 i fördraget, vilken avser etableringsfriheten, samt artikel 14c b i förordning nr 1408/71 skall tolkas så, att de utgör hinder för den nederländska lagstiftningen, enligt vilken sådan ränta som den som har betalats i målet i den nationella domstolen av ett företag med säte i Nederländerna till en person som är bosatt i Belgien och som, med tillämpning av ovannämnda förordning samt med beaktande av förvärvsverksamhetens beskaffenhet, omfattas av båda medlemsstaternas lagstiftning om social trygghet skall medräknas i beräkningsgrunden för socialavgifterna då det inte föreligger något tydligt anknytningsmoment enligt vilket räntan anses förbunden med den medlemsstat där företaget har sitt säte.
- 19 Domstolen erinrar om att syftet med förordning nr 1408/71, såsom anges i dess andra och fjärde skäl, är att säkerställa fri rörlighet för arbetstagare och egenföretagare inom Europeiska gemenskapen, samtidigt som det tas hänsyn till särdragen i den nationella lagstiftningen om social trygghet. Såsom följer av femte, sjätte och tionde skälen i förordningen, är principen att alla arbetstagare skall behandlas lika enligt medlemsstaternas olika lagstiftningar och förordningens syfte att på bästa sätt säkerställa likabehandling av alla arbetstagare som är sysselsatta på en medlemsstats territorium samt att inte missgynna de arbetstagare som utövar sin rätt till fri rörlighet (se dom av den 8 mars 2001 i mål C-68/99, kommissionen mot Tyskland, REG 2001, s. I-1865, punkterna 22 och 23, och dom av den 26 maj 2005 i mål C-249/04, Allard, REG 2005, s. I-4535, punkt 31).

- 20 Det system som införts genom förordning nr 1408/71 omfattar således endast samordning och avser, i avdelning II, särskilt bestämmande av vilken eller vilka lagar som skall tillämpas på anställda och egenföretagare som under olika omständigheter utövar rätten till fri rörlighet. Det ligger i ett sådant systems natur att nivån för de socialavgifter som skall erläggas för en viss verksamhet skiljer sig åt beroende på i vilken medlemsstat verksamheten utövas helt eller delvis och beroende på den lagstiftning om social trygghet som denna verksamhet omfattas av (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Tyskland, punkt 29, och dom av den 19 mars 2002 i de förenade målen C-393/99 och C-394/99, Hervein m.fl., REG 2002, s. I-2829, punkt 52).
- 21 I artikel 13.1 i förordning nr 1408/71, som inleder förordningens avdelning II som rör bestämmande av tillämplig lagstiftning, föreskrivs att om något annat inte följer av artikel 14c eller artikel 14f skall personer för vilka denna förordning gäller omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat. Såsom framgår särskilt av femte, åttonde och tionde skälen i samma förordning, syftar principen om att endast en lagstiftning kan vara tillämplig inom området för social trygghet till att undanröja sådan särbehandling som skulle följa för de anställda eller egenföretagare som förflyttar sig inom gemenskapen av partiell eller fullständig kumulering av tillämpliga lagstiftningar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 februari 2000 i mål C-169/98, kommissionen mot Frankrike, REG 2000, s. I-1049, punkt 43). Det är således enligt artikel 14a.2 i förordning nr 1408/71 så att en person som vanligtvis utövar verksamhet som egenföretagare inom två eller flera medlemsstaters territorier omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium han är bosatt (se dom av den 30 januari 1997 i mål C-340/94, De Jaeck, REG 1997, s. I-461, punkt 11).
- 22 I artikel 14c b i förordning nr 1408/71 föreskrivs emellertid att en person som samtidigt är anställd inom en medlemsstats territorium och egenföretagare inom en annan medlemsstats territorium i de fall som anges i bilaga 7 i förordningen skall omfattas av lagstiftningen i var och en av de medlemsstaterna. Vederbörande skall således betala avgifter som i förekommande fall påförs i enlighet med var och en av dessa lagstiftningar (domen i det ovannämnda målet De Jaeck, punkt 39).

- 23 Även i ett sådant fall som det som är föremål för prövning i målet vid den nationella domstolen, där det är utrett att L.H. Piatkowski samtidigt är anställd i Nederländerna och egenföretagare i Belgien och sålunda omfattas av bestämmelserna i punkt 1 i bilaga VII till förordning nr 1408/71, kan enligt vad som framgår av bestämmelserna i samma förordning L.H. Piatkowski bli skyldig att erlagga socialavgifter i enlighet med den nederländska lagstiftningen om social trygghet trots att han även erlägger socialavgifter i enlighet med den belgiska lagstiftningen.
- 24 Domstolen skall därför pröva om artikel 14c b i förordning nr 1408/71 utgör hinder mot att en arbetstagare blir skyldig att betala socialavgifter på grund av att två nationella lagstiftningar tillämpas samtidigt för en och samma inkomst.
- 25 Domstolen påpekar i detta hänseende, i likhet med den nationella domstolen, att den lydelse i artikel 14c b i förordning nr 1408/71 som är tillämplig på målet i den nationella domstolen, i motsats till sin tidigare lydelse, inte längre preciserar att den samtidiga tillämpningen av lagstiftningarna i var och en av de berörda medlemsstaterna endast skall ske "vad gäller den verksamhet som utövas på dess territorium".
- 26 Vid tolkningen av en gemenskapsrättslig bestämmelse skall dock inte bara dess lydelse beaktas, utan även dess sammanhang och de syften som eftersträvas med de föreskrifter som den ingår i (domen i det ovannämnda målet De Jaeck, punkt 17, och dom av den 7 juni 2005 i mål C-17/03, VEMW m.fl., REG 2005, s. I-4983, punkt 41).
- 27 Att emellertid tolka bestämmelserna i artikel 14c b i förordning nr 1408/71 på så sätt att det i dessa tillåts att samma inkomst påförs dubbla avgifter skulle missgynna de arbetstagare som utövar sin fria rörlighet och därmed uppenbart strida mot förordningens syfte. Som domstolen slagit fast avseende artikel 14d.2 i ovannämnda förordning är medlemsstaterna skyldiga att behandla de arbetstagare som omfattas

av bestämmelserna i artikel 14c b på ett sätt som inte diskriminerar dem i förhållande till de arbetstagare som utövar hela sin verksamhet i en enda medlemsstat (se, för ett motsvarande synsätt, domen i de ovannämnda förenade målen *Hervein m.fl.*, punkt 61).

- 28 Likaså framgår det implicit men dock ofrånkomligen av dessa bestämmelser att den försäkrade, i de fall som avses i bilaga VII till förordning nr 1408/71, skall omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat där vederbörande är anställd vad gäller anställningen och av lagstiftningen i den medlemsstat där vederbörande är egenföretagare vad gäller egenföretagandet.
- 29 Av detta följer att beträffande de inkomster som härrör från en anställning eller från egenföretagande och som inte i något fall kan utgöra föremål för dubbla avgifter, kan var och en av medlemsstaterna endast uppbära avgifter på den del av inkomsterna som förtjänats på det egna territoriet (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet *De Jaeck*, punkt 40).
- 30 Det är emellertid utrett att den omtvistade räntan inte utgör underlag för socialavgifter i Belgien. Även om det antas att förbudet mot dubbla avgifter, som omnämns i punkten ovan, inte bara är tillämpligt på inkomst från anställning och inkomst från egenföretagande, utan omfattar samtliga inkomster som de personer som avses i artikel 14c b i förordning nr 1408/71 förtjänar, medför den aktuella nederländska lagstiftningen i vart fall inte ett åsidosättande av denna bestämmelse.
- 31 Under dessa förutsättningar utgör den omständigheten att förordningen inte innehåller något anknytningsmoment enligt vilket räntan anses vara förbunden med Nederländerna, inte i sig hinder för att medlemsstaten i sin lagstiftning medräknar dessa inkomster i beräkningsgrunden för socialavgifterna.

- 32 Eftersom gemenskapsrätten inte medför inskränkningar i medlemsstaternas behörighet att utforma sina system för social trygghet (dom av den 13 maj 2003 i mål C-385/99, Müller-Fauré och van Riet, REG 2003, s. I-4509, punkt 100), får varje medlemsstat, i avsaknad av en harmonisering på gemenskapsnivå, i sin lagstiftning fastställa villkoren för när någon har en rättighet eller en skyldighet att ansluta sig till det nationella systemet för social trygghet och nivån på de avgifter som dessa personer skall erlägga till nämnda system (se, bland annat, dom av den 8 september 2005 i mål C-512/03, Blanckaert, REG 2005, s. I-7685, punkt 49), samt vilka inkomster som skall beaktas vid beräkningen av socialavgifterna (dom av den 26 januari 1999 i mål C-18/95, Terhoeve, REG 1999, s. I-345, punkt 51).
- 33 Det krävs endast att den berörda medlemsstaten beaktar gemenskapsrätten då den utövar denna sin behörighet (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet Terhoeve, punkt 34, och dom av den 7 juli 2005 i mål C-227/03, Van Pommeren-Bourgonadiën, REG 2005, s. I-6101, punkt 39).
- 34 Domstolen har härvidlag slagit fast att en arbetstagare genom EG-fördraget inte tillförsäkras att utvidgningen av hans verksamhet till fler än en medlemsstat eller överföringen av verksamheten till en annan medlemsstat saknar inverkan med avseende på den sociala tryggheten. Med beaktande av skillnaderna mellan medlemsstaternas lagstiftningar om social trygghet kan en sådan utvidgning eller överföring vara mer eller mindre fördelaktig eller ofördelaktig för arbetstagaren, vad beträffar det sociala skyddet. Härav följer att även då tillämpningen av den nationella lagstiftningen är mindre fördelaktig för arbetstagaren, står lagstiftningen ändå i överensstämmelse med bestämmelserna i artiklarna 48 och 52 i fördraget, för såvitt den berörde arbetstagaren inte missgynnas i jämförelse med dem som utövar hela sin verksamhet i den medlemsstat där lagstiftningen i fråga gäller eller i jämförelse med dem som redan omfattades av lagstiftningen, och den medför inte heller att socialavgifterna helt sonika går förlorade (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovannämnda förenade målen Hervein m.fl., punkt 51)
- 35 I det förevarande fallet skall det först konstateras att artikel 49.1 c.4 WIB, i enlighet med vilken inkomst av fordringar mot ett bolag med säte i Nederländerna

medräknas i beräkningsgrunden för socialavgifter, skall tillämpas på samma sätt avseende samtliga mottagare av dessa inkomster och får inte missgynna sådana arbetstagare som, i likhet med L.H. Piatkowski, utövar sin fria rörlighet, jämfört med arbetstagare som utövar all sin verksamhet i denna medlemsstat.

36 Det framgår vidare att de socialavgifter som L.H. Piatkowski erlagt i Nederländerna ger honom rätt till ett ytterligare socialt skydd i den medlemsstaten vid sidan av det skydd han åtnjuter i Belgien, och de går således inte förlorade.

37 Det framgår att L.H. Piatkowski visserligen inte ges rätt till något ytterligare socialt skydd i jämförelse med det skydd han redan åtnjöt i Nederländerna på grund av att den omtvistade räntan medräknas som bruttoinkomst i beräkningsgrunden för L.H. Piatkowskis socialavgifter. Denna omständighet är dock en följd av att medlemsstaterna, såsom sagts ovan i punkt 32, själva har behörighet att bestämma nivån på de avgifter som de försäkrade skall erlagga till nämnda system och vilka inkomster som skall beaktas vid beräkningen av socialavgifterna. Det sociala skyddets omfattning och den exakta beräkningsmetoden för socialavgifterna saknar betydelse i och med att skyldigheten att erlagga dessa avgifter uppvägs av det sammantagna sociala skydd som följer därav.

- 38 Även om det sociala skyddets omfattning i målet vid den nationella domstolen är oberoende av vilket belopp som erläggs i socialavgifter, är en sådan omständighet dessutom en inneboende del av ett system för social trygghet som grundar sig på en princip om solidaritet.
- 39 Under dessa omständigheter medför inte den nederländska lagstiftningen att principen om fri rörlighet för personer såsom denna stadgas i artiklarna 48 och 52 i fördraget åsidosätts.
- 40 Den fråga som den nationella domstolen har ställt skall sålunda besvaras enligt följande: artikel 48 i fördraget, vilken avser fri rörlighet för arbetstagare, och artikel 52 i fördraget, vilken avser etableringsfriheten, samt artikel 14c b i förordning nr 1408/71 skall tolkas så, att de inte utgör hinder för den nederländska lagstiftningen enligt vilken sådan ränta som den som har betalats i målet i den nationella domstolen av ett företag med säte i Nederländerna till en person som är bosatt i Belgien och som, med tillämpning av ovannämnda förordning samt med beaktande av förvärvsverksamhetens beskaffenhet, omfattas av båda medlemsstaternas lagstiftning om social trygghet, skall medräknas i beräkningsgrunden för socialavgifterna.

Rättegångskostnader

- 41 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 48 i EG-fördraget (nu artikel 39 EG i ändrad lydelse), vilken avser fri rörlighet för arbetstagare, och artikel 52 i EG-fördraget (nu artikel 43 EG i ändrad lydelse), vilken avser etableringsfriheten, samt artikel 14c b i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i ändrad och uppdaterad lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1606/98 av den 29 juni 1998, skall tolkas så, att de inte utgör hinder för den nederländska lagstiftningen enligt vilken sådan ränta, som den som har betalats i målet i den nationella domstolen av ett företag med säte i Nederländerna till en person som är bosatt i Belgien och som, med tillämpning av ovannämnda förordning samt med beaktande av förvärvsverksamhetens beskaffenhet, omfattas av båda medlemsstaternas lagstiftningar om social trygghet, skall medräknas i beräkningsgrunden för socialavgifterna.

Underskrifter